

पाण्याचे नियोजनाप्रमाणे अंमलबजावणी व्हावी
तसेच पाण्याचा अनधिकृत उपसा होऊ नये
यासाठी आवश्यक कार्यवाही.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण २०१७/(३१८/१७)/सिंव्य (धो)
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १२.१२.२०१८

वाचा: १) जलसंपदा विभाग शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१८/(प्र.क्र ५११/२०१८)/सिंव्य(धो),
दि.१/१२/२०१८
२) जलसंपदा विभाग शासन निर्णय क्र. कासस २०१५/(प्र.क्र.१६२/२०१५)/सिंव्य(म.),
दि. १८/०३/२०१६

प्रस्तावना :-

१.० महाराष्ट्र राज्य जलनिती, २००३ नुसार पाण्याचा वापर पिण्याचे/घरगुती, शेती, औद्योगिक प्रयोजनासाठी करणेचा प्राधान्यक्रम निश्चित करण्यात आला आहे. त्यानुसार जलसंपदा विभाग, जलसंधारण विभाग व जिल्हा परिषद यांचेकडून राज्यातील जलाशय व नदीतील पाण्याचे नियोजन करण्यात येते तसेच पाणी वापर परवाने देण्यात येतात. या परवान्याच्या आधारे वीजवितरण कंपनी पंपासाठी वीज जोडणी करते.

२.० पाणी वापर करताना जलाशयात मोठ्या प्रमाणात पंप बसविले जातात. जलाशयाचा परिसर व कालवे वितरण प्रणाली विस्तीर्ण असल्याने त्यावर पूर्ण नियंत्रण ठेवणे जलसंपदा विभाग / जलसंधारण विभागास शक्य होत नाही. त्यामुळे अनधिकृत पाणी उपसा वाढतो व पर्यायाने पाण्याचे नियोजन कोलमडते. बऱ्याचदा याचा पिण्याच्या पाण्यासाठीच्या योजनांवर विपरीत परीणाम होतो. आणि जलाशयातील पाणी संपल्याने टँकरने पाणीपुरवठा करावा लागतो. यामुळे जनतेला मोठ्या हालअपेष्टांना सामोरे जावे लागते. बरेच वेळा जलाशयातील/कालव्यातील पाण्याचा अनधिकृत उपसा रोखणे तसेच पंपांची अनधिकृत वीजजोडणी खंडीत करण्याची कार्यवाही करणा-या शासकीय कर्मचा-यांना विरोध होतो. त्यातून काही वेळा कायदा सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होतो.

३.० या बाबींचा विचार करता पाणीवापराबाबत नियोजनाप्रमाणे अंमलबजावणी व्हावी तसेच अनधिकृत उपसा रोखण्यासाठी आवश्यक कार्यवाही करण्याबाबत जिल्हाधिकारी यांना

सूचना निर्गमित करण्याचे शासनाच्या विचाराधीन होते. त्या अनुषंगाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :

१.० जलसंपदा विभाग शासन निर्णय क्र. संकीर्ण २०१८/(प्र.क्र.५११/२०१८)/सिंव्य(घो), दि.१/१२/२०१८अन्वये स्थापन करण्यात आलेल्या जिल्हा पाणी आरक्षण समिती व शासन निर्णय क्र. कासस २०१५/(प्र.क्र.१६२/२०१५)/सिंव्य(म.), दि. १८/०३/२०१६ अन्वये स्थापन करण्यात आलेल्या कालवा सल्लागार समिती यांचेकडून पाटबंधारे प्रकल्पांतील पाण्याचे नियोजन केले जाते. या समित्यांच्या निर्णयानुसार पाण्याच्या नियोजनाची अंमलबजावणी करणे तसेच जलाशय नदी/तलाव/को.प.बंधारे/कालवे यातील पाण्याचा अनधिकृत उपसा रोखणे याबाबत जिल्हाधिकारी यांनी आवश्यक कार्यवाही करावी.

२.० सदर दोन्ही समित्यांच्या बैठकीनंतर नियोजनबाहय व अनधिकृत उपसा / सायफनिंग रोखणेसाठी संबंधित विभागांना जिल्हाधिकारी यांनी स्वतंत्र आदेशाद्वारे सक्त सूचना द्याव्यात.

३.० पाणीवापराबाबत नियोजनाप्रमाणे करण्यात येणा-या अंमलबजावणीच्या संनियंत्रणासाठी महसूल मंडळ निहाय भरारी पथकाची स्थापना जिल्हाधिकारी स्तरावर करण्यात यावी. या पथकाची रचना पुढीलप्रमाणे असेल:

i) शाखा अभियंता (जलसंपदा विभाग/जलसंधारण विभाग/जिल्हा परिषद)

समन्वयक

ii) शाखा अभियंता (महावितरण कंपनी)

iii) मंडळ अधिकारी (महसूल)

vi) पोलीस उप निरीक्षक

४.० सदर भरारी पथक यादृच्छीकरीत्या (randomly) अथवा तक्रार प्राप्त झाल्यास त्यानुसार, अचानक तपासणी करेल व अनधिकृत उपसा करणा-यांवर महाराष्ट्र पाटबंधारे अधिनियम १९७६ व केंद्रीय विद्युत कायदा, २००३ मधील तरतुदीनुसार पंप संच जप्त करणे, दंड

आकारणे, वीज जोडणी तोडणे व फौजदारी स्वरुपाचा गुन्हा दाखल करणे इत्यादी कार्यवाही करेल.

५.० भरारी पथकाकरीता तपासणीला जातेवेळीची स्वतंत्र वाहन व मनुष्यबळ (तारतंत्री/मजूर इ.) व्यवस्था जलसंपदा विभाग / जलसंधारण विभाग / जिल्हा परिषद यांचेकडील संबंधित विभाग यांचेकडून करण्यात यावी.

६.० भरारी पथकाने आपला मासिक अहवाल जलसंपदा विभागाच्या संबंधित कार्यकारी अभियंता यांना सादर करावा. कार्यकारी अभियंता यांनी मासिक अहवाल जिल्हाधिकारी यांना दर महिन्याच्या पाच तारखेला सादर करावा.

७.० या संदर्भात कार्यकारी अभियंता यांनी तहसिलदार यांचेशी नजीकचा समन्वय ठेवावा. अधीक्षक अभियंता यांनी जिल्हाधिकारी यांचे संपर्कात राहून प्रभावी अंमलबजावणी करावी.

सदर शासन निर्णय महसूल विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २५१८३, दि. ०४/१०/२०१७ अन्वये प्राप्त झालेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१८१२१२१६०५५२८१२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अ.अ.कपोले)

शासनाचे उप सचिव

प्रति:

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
२. मा. विरोधी पक्षनेते, विधानसभा, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
३. मा. विरोधी पक्षनेते, विधान परिषद, मुंबई यांचे कार्यालय, विधानभवन, मुंबई
४. मा. मंत्री, जलसंपदा यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. राज्यमंत्री, जलसंपदा यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई
६. अतिरीक्त मुख्य सचिव (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. प्रधान सचिव (जलसंपदा), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. प्रधान सचिव (उर्जा), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

९. प्रधान सचिव (गृह), गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. सचिव (जलसंधारण), ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१२. व्यवस्थापकीय संचालक, महावितरण, प्रकाशगड, प्लॉट नं. जी-९, बांद्रा (पू), मुंबई-५१
१३. कार्यकारी संचालक, सर्व पाटबंधारे विकास महामंडळ
१४. सर्व मुख्य अभियंता / मुख्य अभियंता व मुख्य प्रशासक, जलसंपदा विभाग
१५. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१६. पोलीस अधिक्षक, सर्व जिल्हे.